

DALIUTĖ ONA MATULAITĖ (1942–2025)

Skulptorė, tapytoja, pedagogė, visuomenės veikėja Daliutė Ona Matulaitė gimė 1942 m. lapkričio 25 d. Jukniškėje (Kelmės r.). 1969 m. baigė Lietuvos dailės institutą (dab. Vilniaus dailės akademija, VDA), kur mokėsi Skulptūros katedroje. Jos diplominis darbas buvo skulptūra „Stumbras“. 1970–1986 m. dirbo Vilniaus vaikų dailės mokyklos mokytoja, 1988–2008 m. – dėstytoja Vilniaus dailės akademijoje. 1998 m. jai suteiktas profesorės vardas.

Iš granito, bronzos, medžio, terakotos dailininkė yra sukūrusi dekoratyvinių skulptūrų: *Lietaus debesis*, 1978; *Klajojantis ežeras*, 1979; *Dvylika brolių*, 1984, visos M. Mažvydo skulptūrų parke Klaipėdoje; *Stumbras* Kauno Ažuolyno parke; *Vyturys* Druskininkų bažnyčios aikštėje, abi 1979; *Neringa* Klaipėdoje, 1983. Ji yra ir paminklų Lazdynų Pelėdai – *Seserys* Vilniuje, 1995; I. Simonaitytei – *Šventvakarių Evė* Priekulėje, 1997; *Aušra* Šiauliuose – aušrininkams, 2003; Lietuvos kariams, 1920 žuvusiems už Tėvynę – *Ramybė* Berznyke, Lenkija, 2005; *Medvėgalis* Medvėgalio kalvos papėdėje, 2008; M. K. Čiurlioniui – *Sakmė* Plungėje, 2018; smulkiųjų formų skulptūrų *Vėjų namas* V. Mačernio atminimui, 1997; *Gražina* Vilniuje – prie Seimo I rūmų, 2007; *Aukuras*, Aukštojo kalnas (Vilniaus rajonas), 2013; skulptūrinių portretų (skulptoriaus R. Dauginčio), fontanų (*Akmens fortepijonas* Nemėnčinėje, 2002), antkapinių paminklų (tėvams

Kelmės kapinėse, 1984), medalių (*Lietuvos karikatūra* – 80) ir daugelio kitų kūrinių autorė.

Nacionalinėse, tarptautinėse parodose, skulptorių simpoziumuose Lietuvoje, Jungtinėse Amerikos Valstijose, Japonijoje, Jungtiniuose Arabų Emyratuose, Latvijoje, Vengrijoje pradėjo dalyvauti 1972 metais. Individualias kūrybos parodas yra surengusi Vilniuje (1986, su Š. Šimulynu, 1988, 1992, 1994–1996, 1998, 2004, 2021), Panevėžyje (2001), Šiauliuose (2002), Rygoje (2008), Klaipėdoje (2022). 2011 m. dalyvavo Venecijos bienalės D. Mikšio projekte, jos sukurtos skulptūros eksponuotos simpoziumuose Lietuvoje ir užsienyje. Menininkės kūrybai įtakos turėjo tautodailės medžio ir metalo skulptūrinė plastika, senoji baltų, senovės kinų, japonų, majų, ikirikščioniškoji Europos kultūra.

Kūriniam būdinga monumentali raiška, skulptūrinių formų darna, konstruktyvumas, raiškus siluetas, apibendrintos formos, epiškumas.

Menotyrininė Ramutė Rachlevičiūtė socialiniame tinkle „Facebook“ rašo, kad D. O. Matulaitės kartoje moteris skulptorė buvo retenybė. Maža to, kūrėja nusitaikė į monumentinę skulptūrą, kalė akmenį ir medį, dirbo su ugniasrove, perforatoriumi, liejo bronzą, ir kad jos kūriniai pasižymi ne tik išskirtine menine raiška, bet ir valstybine svarba.

Šios menininkės kūrinių turi įsigijęs Lietuvos nacionalinis dailės muziejus, Lietuvos nacionalinis muziejus, nemažai užsienio šalių muziejų.

Režisierius A. Tarvydas apie D. O. Matulaitę yra sukūręs dokumentinį filmą *Kūrybos mįslė* (2012).

2014 m. dailininkė apdovanota *Ordino Už nuopelnus Lietuvai Riterio kryžiumi*.

Daliutė Ona Matulaitė mirė 2025 m. vasario 20 dieną Vilniuje. Palaidota kelmies miesto civilinėse kapinėse.

Naudota literatūra:

1. Aleksandras Indriulaitis, „Daliutė Ona Matulaitė“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*: <https://www.vle.lt/straipsnis/daliute-ona-matulaite/> (žr. 2025-02-21).

2. „Mirė žinoma skulptorė Daliutė Ona Matulaitė“, *lrt.lt*: <https://www.lrt.lt/naujienos/kultura/12/2494294/mire-zinoma-skulptore-daliute-ona-matulaite> (žr. 2025-02-21).

Nuotrauka iš: <http://www.yrasalis.lt/desimt/menininkai/prof-daliute-ona-matulaite/>. Fotografas nežinomas